

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/148/2016
Identifikačné číslo spisu:	1101899627
Dátum vydania rozhodnutia:	09.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1101899627.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ D. M., bývajúcej v S., 2/ mal. Q. M., bývajúceho v S., zastúpeného žalobkyňou 1/ ako jeho zákonnou zástupkyňou, oboch zastúpených advokátskou kanceláriou Čarnogurský ULC, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Tvarožkova č. 5, IČO: 35975016, proti žalovanej Ringier Axel Springer Slovakia, a.s., so sídlom v Bratislave, Prievozská č. 14, IČO: 00678155, zastúpenej JUDr. Jánom Havlátom, advokátom so sídlom v Bratislave, Rudnayovo námestie č. 1, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18 C 76/2001, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. júla 2013 sp. zn. 8 Co 333/2011, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave uznesením zo 16. júla 2013 sp. zn. 8 Co 333/2011 zrušil [§ 221 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)] rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 19. júna 2008 č.k. 18 C 76/2001-238 v odvolaniach napadnutých častiach. Na odôvodnenie uviedol, že súd prvej inštancie považoval článok s nadpisom „M. spreneveril päť miliónov!“ a podnadpisom „Keby dnes populárny 'J.' žil, sedel by vo väzení“ za neoprávnene zasahujúci do osobnosti žalobcov a odôvodňujúci uloženie povinnosti žalovanej ospravedlniť sa im a zaplatiť im tiež náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, avšak odôvodnenie jeho rozhodnutia nezodpovedá ustanoveniam § 132 a § 157 ods. 2 O.s.p., lebo v ňom absentuje a/ vyhodnotenie vykonaných dôkazov z hľadiska ich pravdivosti a preukázania rozhodujúcich skutočností, b/ vysvetlenie, akým spôsobom bolo zasiahnuté do súkromia žalobcov a v čom spočíva závažnosť tohto zásahu. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovanej, podľa ktorého súd prvej inštancie nekonkretizoval, ako sa zásah prejavil vo sfére osobnostných práv žalobcov (zásah do ich osobnosti vo svojom rozhodnutí stotožňoval so zásahom do osobnosti Q. M.). V napadnutom rozhodnutí absentuje tiež výsledok posúdenia intenzity a rozsahu nemajetkovej ujmy žalobcov. Navyše, súd prvej inštancie na tieto okolnosti nevykonával dostatočné dokazovanie a neodôvodnil, prečo ospravedlnenie považoval za nepostačujúce.

2. Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia dovolanie s tým, že im bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Podľa ich názoru sa odvolací súd po predchádzajúcom rozhodnutí dovolacieho súdu odchyľil od právneho názoru vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v jeho rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 84/2011 (publikovanom neskôr ako judikát R 38/2012). Pokiaľ dovolací súd v uvedenom rozhodnutí konštatoval, že v priebehu konania nevyšli najavo tzv. iné vady konania, nebol odvolací súd oprávnený prijať v tejto otázke opačné závery. Rozhodnutie dovolacieho súdu je tiež v zjavnom rozpore s predchádzajúcim rozhodnutím ním vydaným v tej istej veci. Postup dovolacieho súdu sa v dôsledku toho prieči princípu právnej istoty a požiadavke predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Z týchto dôvodov žiadali napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne a dovolanie žalobcov nedôvodné. Podľa nej sa odvolací súd neodchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Dovolací súd vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie žiadny právny názor nezaujal, preto sa odvolací súd ani nemohol odchyliť od jeho právneho názoru. Podľa presvedčenia žalovanej odvolací súd dôvodne vytkol súdu prvej inštancie nedostatky odôvodnenia jeho rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom zrušením napadnutého rozhodnutia sa nedostal do rozporu so zákonom. Dovolaním vytýkaný postup dovolacieho súdu nebol procesne vadný v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Z týchto dôvodov žiadala dovolanie odmietnuť.

4. Dovolanie bolo podané 7. novembra 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v uskutočnení dovolacieho prieskumu.

6.1. Dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

6.2. Tie dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

7. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 6.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní

strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

8. Podľa právneho stavu účinného v čase podania dovolania bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzovalo ustanovenie § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.

9. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, dovolanie ale nesmeruje proti uzneseniu so znakmi niektorého z uznesení uvedených § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

10. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na názore, podľa ktorého zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu bolo možné napadnúť iba z dôvodov relevantných v zmysle § 237 O.s.p. (viď judikát R 34/1995). V dovolaní neboli namietané procesné vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. Zostalo preto posúdiť, či v konaní nebola dovolateľom odňatá možnosť pred súdom konať. O procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo v prípade procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožnila realizáciu jeho procesných oprávnení [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

11. Účinok sledovaný v danom prípade podaním dovolania - ani pri rešpektovaní ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. - nenastával v dôsledku odklonenia sa odvolacieho súdu od záväzného názoru zaujatého dovolacím súdom v danej veci. Takýto odklon (ak k nemu došlo) bol významný z hľadiska prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu (viď § 238 ods. 2 O.s.p.), v danom prípade ale dovolanie nesmeruje proti rozsudku.

11.1. Najvyšší súd už v minulosti vo viacerých rozhodnutiach dospel k záveru, že ak odvolací súd nerešpektoval záväzný právny názor zaujatý dovolacím súdom v jeho kasačnom rozhodnutí, nemalo to za následok procesnú vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ bolo odklonenie sa od záverov kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu uplatnené v procesne prípustnom dovolaní, bola takáto procesná nesprávnosť považovaná za dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci), ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (viď napríklad sp. zn. 6 Cdo 227/2012, 3 Cdo 26/2012 a 3 Cdo 12/2016). Ak teda za vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. nebol považovaný odklon od záväzného právneho názoru dovolacieho súdu, o to viac nešlo o túto vadu vtedy, keď sa odvolací súd odklonil od svojich záverov, ku ktorým sám dospel v skoršom rozhodnutí.

11.2. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 208/2014 uviedol, že „ak odvolací súd v niektorej veci zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. a vec mu vráti na ďalšie konanie, napriek tomu, že pre to neboli dané procesné predpoklady a namieste bolo iné rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 219 O.s.p. alebo § 220 O.s.p.), ide o nesprávne rozhodnutie. Takéto nesprávne rozhodnutie ale nemožno stotožňovať s procesnou vadou konania odnímajúcou účastníkovi možnosť realizovať jemu patriace procesné oprávnenia v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Toto ustanovenie totiž dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (procedúrou prejednávania veci), nie s jeho rozhodovaním. Navyše, po vrátení veci na ďalšie konanie súd pokračuje v prejednávaní veci a účastníkom konania zostávajú zachované ich procesné oprávnenia. Otázka dopadov takéhoto nesprávneho rozhodnutia na rýchlosť a hospodárnosť konania je z pohľadu § 237 písm. f/ O.s.p. irelevantná“. I keby teda (prípadne) došlo v danej veci k nesprávnosti vytýkanej dovolateľmi, nemalo by zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie za následok odňatie ich možnosti pred súdom konať.

12. Vyššie (viď 11.1.) už bolo uvedené, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 nepovažovala za dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p., žalovanou namietané nesprávne právne posúdenie veci; nešlo totiž o procesnú vadu konania uvedenú v tomto ustanovení. Ak odvolací súd (prípadne) vec neposúdil správne, nešlo o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (k tomu viď napríklad R 54/2012, ako aj rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

13. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 nevyvolalo účinok umožňujúci dovolaciemu súdu meritórny dovolací prieskum. Vzhľadom na to ich dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.